

Delphine Lecompte.

[B] **PRETENTIELOZE RAASKALGEDICHTEN.
DRIE BUNDELS VAN DELPHINE LECOMPTE**

De voornaamste reden waarom homeopathie niet *au sérieux* genomen kan worden, is dat ze soms gebruikmaakt van dermate sterke verdunningen dat er in het eindproduct geen molecuul van de als effectief bedoelde stof meer valt aan te tonen, maar desondanks stipuleert dat dit geen afbreuk behoeft te doen aan de genezende werking ervan. Opmerkelijk genoeg hebben vele goedgelovige zwakken en misselijken, tenzij de ziekte onloochenbaar somatisch en slopend is, baat bij deze kwakzalverij. Wie zich echter realiseert dat er wel degelijk een correlatie bestaat tussen kwaliteit en kwantiteit, zal zich niet laten misleiden. Indien de keizer geen kleren draagt, komt er altijd een moment waarop men zijn naaktheid ziet.

Ik heb nog nooit eerder van een door mij te bespreken bundel gezegd dat hij integraal de papierversnipperaars in zou moeten, maar ik ben ervan overtuigd dat we, om het dichterschap en de reputatie van Delphine Lecompte te redden, haar twee recentste bundels beter geruisloos kunnen laten verdwijnen. Staat er in *Schachten en amuletten* (2013) nog wel een enkel aanvaardbaar gedicht, in *De baldadige walvis* (2014) is de verdunning zo extreem geworden dat van het genie, dat in de eerste twee bundels evident was, geen greintje meer is terug te vinden. Delphine moet voorlopig haar mond houden

en eerst nadenken voordat ze weer iets gaat zeggen, haar uitgever dient haar de eerstkomende jaren iedere publicatiemogelijkheid te ontzeggen, in haar eigen belang. Want er is hier iets grondig misgegaan.

Wat is er gebeurd? Toen Lecompte (1978) als dichter debuteerde met *De dieren in mij* (2009), werd die bundel terecht met lof en enthousiasme ontvangen. In het eerste gedicht duiken we met de dichter een tunnel van waanzin en weemoed in, om pas aan het einde van de bundel met lichte verbijstering tot bezinning te komen. De tweede strofe van dat boek laat meteen zien waarin Lecompte groot is:

Ademloos bereiken we de parking
van een vijandige meubelketen
waar je gerookte zalm op Zweeds brood kan eten
terwijl je kinderen of die van een ander
verdrinken in een bad van ballen
of simpelweg worden meegelokt.

De combinatie van wanhoop, lulligheid en fascinatie voor moordlust roept een mengeling van ongemak en hilariteit op, waarbij zowel de strategische plaatsing van het adjectief “vijandige” als de subtiele klankeffecten doen vermoeden dat de spreker haar gekte met ambachtelijkheid in de hand houdt. De dichter brengt je in haar ban, je kunt niet ophouden met lezen, zonder evenwel van haar te gaan houden. Het is eerder zo dat je er niet in slaagt weg te kijken.

Toch lijkt ze ook in haar eerste boek al te beseffen dat het trekken van aandacht niet genoeg is:

Soms moet ik diep graven
om iets te vinden dat mijn toeschouwers doet
lachen en
als ze groen lachen dan heb ik niet diep genoeg
gegraven
omdat ik moe en gemakzuchtig ben

Dat Lecompte in elk geval niet te klagen heeft over een gebrek aan energie, blijkt uit het moordend tempo waarin ze sinds haar debuut de ene na de andere bundel de wereld in stuurde. Niet alleen de afzonderlijke gedichten zijn langer en breder geworden, ook de bundels namen gestaag in omvang toe. Met haar productie van de afgelopen vijf jaar heeft ze al evenveel pagina's poëzie gepubliceerd als Rutger Kopland in een halve eeuw, waarbij haar gedichten doorgaans drie keer zo lang zijn als die van de oude meester.

Vanwaar mijn gehamer op kwantiteit? Ik ben een fanatieke poëzielezer, mijn uithoudingsvermogen is uitstekend ontwikkeld, maar vierhonderd bladzijden Lecompte binnen drie jaar – dat breng ik niet op, net zo min als ik op één avond tien tripels zou kunnen drinken. Zou het helpen als ik de lectuur over langere tijd zou spreiden? Theoretisch bestaat immers de mogelijkheid dat de dichter zo geniaal is dat de overvloed geen verlies aan kwaliteit met zich meebrengt.

Inderdaad werd ik opnieuw overtuigd door *Blinde gedichten* (2012). Lecompte tekent met aanstekelijk plezier een wereld van incestueuze mislukkingen, verkeerde besluiten, absurde locaties en ingenieuze zelfdestructie, waarin de onbetrouwbare heldin tomeloos uitdrukking geeft aan haar krankzinnigheid. Ze schept daarbij een eigen mythologie, waarin drankzuchtige ouders en een als "oude kruisboogschutter" aangeduide minnaar hoofdrollen spelen. Dat de overdaad nog niet tot weerzin leidt, komt doordat er geregeld ruimte is voor geloofwaardig verdriet. "Na de woningbrand", zegt zij, "ben ik niet veranderd / Niet van muze / Niet van dieet / Niet van kledingstijl", en wanneer het regent "schuil ik in de wachtzaal van mijn dermatoloog". De laatste beroepsgroep is in Lecomptes poëzie ruim vertegenwoordigd:

Mijn huid is ziek geboren
Daar kan mijn dermatoloog niets aan doen
Hij is nauwelijks vaderlijker dan mijn vader

De spreker voelt zich een melaatse die door iedereen in de steek gelaten wordt, waarbij men zich kan afvragen of het niet veeleer haar vasthoudende gekte is die potentiële dierbaren op de vlucht jaagt. "Ik mis mijn vader / Nu hij geen calvados meer drinkt / Belt hij mij nooit meer op / Om te vragen waarom ik mijzelf uithonger."

Zat er in *Blinde gedichten* nog voldoende systeem om de vaart erin te houden, met *Schachten en amuletten* (2012) is Lecompte, door succes bedwelmd, overgeschakeld op de automatische piloot. Het recept is voorspelbaar geworden. Geef me een kwartier en ik schrijf een Lecompte-gedicht dat niet van echt is te onderscheiden. Hussel de afzonderlijke zinnen uit genoemde bundel door elkaar, verwissel alle ogenschijnlijk verrassende adjectieven, en je zult merken dat het niets uitmaakt. Vroeger schiep Lecompte een huiveringwekkend universum, nu is er alleen nog willekeurige taal. Hoe vol de bundels ook ogen, in feite resteert er niets dan totale leegte. De dichter is stilgevallen om plaats te maken voor een zielloze machine. Vader komt plots binnen "Omdat hij koorts heeft / Of omdat zijn derde vrouw doodgebeten is / Door een lijmverslaafde Roemeense ex-acrobaat." Er had ook kunnen staan: "bonkige fysiotherapeut." Of: "bladerdeegverslaafde baronnen en lesbische misdaadschrijvers." Of: "Zwitserse geoloog." Of: "boeddhistische pottenbakker."

Lecompte is zich bewust van het feit dat ze zich in de gevarezone bevindt:

Het is ijdelheid
Niemand wacht op mijn rauwe bekentenissen
Vermomd als pretentieuze raaskalgedichten

De analyse klopt echter niet. Van "rauwe bekentenissen" is geen spoor meer te bekennen, en het geraaskal stikt in pretentie.

Ik heb een manmoedige poging gedaan me ook nog door *De baldadige walvis* (2014) heen te werken, maar dat is niet gelukt. De bundel bevat uitsluitend strofen als de volgende, waarin ieder woord probleemloos door een ander vervangen zou kunnen

worden, en waarin hoegenaamd niets wordt uitgedrukt. Het gedicht heet ‘De fantastische klompenmakerszoon, de profetische taxidermist en het humeurige puzzelstukje’, en begint zo:

De zoon van de klompenmaker vindt in de
fontein
Een puzzelstukje in de klauw van een griffioen
Het kan de mouw van zijn overleden zuster zijn
Of de lucht boven Kaapstad op haar 33ste
verjaardag
Het kan van alles zijn
Maar waarschijnlijk is het een Tropischevogelflank

“Het kan van alles zijn”: inderdaad – en het doet er niet toe. Er wordt vermoord, gezopen, geneukt en gestolen, de gebeurtenissen spelen zich af op Servische spookschepen, in een onmenselijke kopieerwinkel, in het nachtdierengebouw van de zoo of op de zuivelafdeling van een treurige supermarkt, de protagonisten zijn Duitse poppenkastspelers, bevende sponzenverkopers, verbitterde ex-lassers en wulpse garnalenpelsters, met als climax, in het slotgedicht, een “schraapzuchtige dashondenvoedermarskramer zonder eczeem”, maar in feite gebeurt er helemaal niets. In dat laatste gedicht is ook sprake van “mijn intimiderende uitgever”. Moge de man zijn intimidatie voortaan ten goede aanwenden.

PIET GERBRANDY

DELPHINE LECOMPTE, *De baldadige walvis*, De Bezige Bij Antwerpen, 2014, 160 p; *Schachten en amuletten*, 2013, 144 p; *Blinde gedichten*, 2012, 128 p.